Gemeente Amsterdam

Voordracht voor de College vergadering van 04 februari 2025

Portefeuille Kunst en Cultuur (29)
Agendapunt B8

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Kennisnemen van de uitspraak van de rechtbank over het Legaat Van der Hoop

Het college van burgemeester en wethouders besluit

Kennis te nemen van de uitspraak van de rechtbank over het Legaat Van der Hoop.

Kernboodschap

Medio 19e eeuw heeft de gemeente een legaat van A. van der Hoop aanvaard, bestaande uit 224 schilderijen, waaronder belangrijke kunstwerken (van o.a. Rembrandt, Vermeer en Jan Steen). Een belangrijke voorwaarde was dat de werken altijd gezamenlijk in Amsterdam tentoongesteld moesten worden. De gemeente wilde echter de mobiliteit van de collectie mogelijk maken, maar er was onzekerheid over de voorwaarden van het legaat. Daarom werd de rechtbank om uitspraak gevraagd. De rechtbank heeft uitgesproken dat bruiklenen voor tentoonstellingen buiten Amsterdam toegestaan zijn, mede omdat musea zorgvuldig omgaan met de collectie en het college toeziet op zorgvuldige behandeling van de werken bij eventuele bruiklenen.

Bestuurlijke achtergrond

Collegebesluit 'Instemmen met het starten van de gerechtelijke wijzigingsprocedure voorwaarden van een legaat', 27 februari 2024 (VN2024-000752).

Cultuurconvenant 2017-2020 en 2021-2024.

Bestuurlijke prioriteit

N.v.t.

Wettelijke grondslag

Artikel 160 lid 1 onder a en d van de Gemeentewet.

Onderbouwing besluit

Op 27 februari 2024 heeft uw college ingestemd met het starten van een procedure bij de rechtbank om duidelijkheid te krijgen over het Legaat Van der Hoop. De gemeente geeft schilderijen uit het legaat al jaren via het Rijksmuseum en Amsterdam Museum in bruikleen aan andere musea. De voorwaarden die Van der Hoop aan het legaat had verbonden bepaalden onder andere dat de collectie bij elkaar moest blijven en in Amsterdam moest worden tentoongesteld voor publiek. Onzeker was of Van der Hoop met zijn wens dat de schilderijen in Amsterdam tentoongesteld moesten worden heeft bedoeld dat bruikleen aan andere musea in binnen- en buitenland was toegestaan. Het in bruikleen geven van kunstwerken was midden 19e eeuw niet gebruikelijk en –

vanwege de beperkte vervoersmogelijkheden – praktisch vrijwel onmogelijk. Daarom heeft de huisadvocaat (DJZ) namens Kunst en Cultuur een verzoek ingediend bij de rechtbank.

De gemeente heeft het verzoek aan de rechtbank in samenwerking met het Rijksmuseum en het Amsterdam Museum zorgvuldig onderbouwd en in een zitting met de directeuren van beide musea nader toegelicht. Op 9 januari 2025 heeft de rechtbank uitspraak gedaan. De rechtbank heeft onder meer verklaard:

'dat het tijdelijk in (onder)bruikleen geven van de schilderijen van de collectie Van der Hoop aan tentoonstellingen buiten het Rijksmuseum en Amsterdam Museum, dat wil zeggen aan derde partijen in binnen- en buitenland, is toegestaan volgens de aan het legaat Van der Hoop verbonden testamentaire last'.

Met deze uitspraak is vastgesteld dat de gemeente kunstwerken afkomstig uit het Legaat Van der Hoop via het Rijksmuseum of Amsterdam Museum in (onder)bruikleen kan geven aan musea in binnen- en buitenland. De rechter heeft dit in het licht van de diverse omstandigheden vastgesteld. Zoals de collectiemobiliteit en omdat de musea zeer zorgvuldig met de collectie omgaan. Ook waakt het college van de gemeente Amsterdam over de collectie, mede doordat zij uiteindelijk beslist over mogelijke bruiklenen.

De uitspraak van de Rechtbank Amsterdam is bijgevoegd als bijlage 1.

Participatie

Met Rijksmuseum en Amsterdam Museum is overlegd over de te nemen stappen en het in te dienen verzoekschrift bij de rechtbank.

Financiële onderbouwing

Conclusie

De genoemde beslispunten in de voordracht hebben geen financiële consequenties.

Communicatie

Binnen de gemeente: Opnemen in de te publiceren besluitenlijst.

Buiten de gemeente: Opnemen in de te publiceren besluitenlijst.

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2025-004531	College van B&W Voordracht (pdf)
AD2025-004535	2. 2025-01-09 - Beschikking rechtbank Van der Hoop.pdf (pdf)
AD2025-004539	Advies (pdf)

Besluit college van burgemeester en wethouders

Conform besloten